ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΜΙΑΣ ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΗΣ

"Όσο η παγκόσμια ιστορία ακολουθεί
τη λογική της πορεία, αποτυγχάνει
να εκπληρώσει τον ανθρώπινο
προορισμό της."

ΜΑΞ ΧΟΡΚΧΑΙΜΕΡ
"Το αυταρχικό κράτος"

Από τότε που ο άνθρωπος σταμάτησε να λειτουργεί και να θεωρεί τον εαυτό του σαν αναπόσπαστο μέρος της φύσης, αυτό-βαφτιζόμενος σαν ο κατακτητής και κυρίαρχος της, η ζωή πάνω στο πλανήτη οδηγείται σ' ένα χάος που έχει για μοναδικό της τέλος την οικολογική και βιολογική καταστροφή. Αυτό γίνεται φυσικά στο όνομα της "ανάπτυξης", της "προόδου" και της "ευημερίας". Με άλλα λόγια στο όνομα της ανάπτυξης και διαιώνισης της κυριαρχίας του παγκόσμιου καπιταλισμού. (είτε πρόκειται για το "κλασσικό" δυτικό, είτε για τον σοσιαλιστικό-ποιμένο ανατολικό).

Από την άλλη οι διάφορες κοσμοθεωρίες, του Μαρξισμού συμπεριλαμβανομένου, δεν κατάφεραν ποτέ να δουν τη πραγματική σημασία της αποκατάστασης και διατήρησης της ισορροπίας των σχέσεων μεταξύ ανθρώπου και φύσης, θυσιάζοντας τα πάντα στο όνομα της επιστήμης. (για να θυμηθούμε και τα λόγια κάποιου Τσέχου: "..... Αν ο σοσιαλισμός ήταν επιστήμη, θα τον δοκίμαζαν πρώτα σε ποντίκια .....''). Είναι γνωστό το Μαρξιανό: ".....η ιστορία εξελίσσεται από τη κυριαρχία της φύσης πάνω στον άνθρωπο, στη κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στον άνθρωπο και τελικά στην κυριαρχία του ανθρώπου πάνω στη φύση (!!!) .....". Φυσικά αυτό είναι το αποτέλεσμα της ιδέας της προόδου (βλ. προοδευτισμός), της μη κριτικής τεχνολογικής αισιοδοξίας, της πίστης στο συγκεντρωτισμό και του εξουσιαστικού πυρήνα της Μαρξιστικής σκέψης. Στη πραγματικότητα η αντίληψη πως η ανθρωπότητα πρέπει να εξουσιάζει και να εκμεταλλεύεται τη φύση, πηγάζει από τον εξουσιασμό και εκμετάλλευση του ανθρώπου από άνθρωπο.

.../2

Σήμερα η πιο φανερή παγκόσμια απειλή είναι αυτή ενός πυρηνικού ολοκαυτώματος. Πέρα όμως απ' αυτό υπάρχουν κι' άλλοι κινδύνοι, λιγώτερο μεν θεαματικοί, αλλά με εξίσου καταστροφικά αποτελέσματα είτε πάνω στο περιβάλλον με τη πλατύτερη έννοια, είτε πάνω στη φύση και το χαρακτήρα του ανθρώπου και κατά συνέπεια και στα δύο. Σχεδόν σε κάθε χώρα, ο αέρας μολύνεται, οι πηγές του νερού δηλητηριάζονται, το έδαφος ξεραίνεται και η άγρια φύση καταστρέφεται. Αν η σημερινή χρήση χημικών λιπασμάτων συνεχιστεί, σε λιγώτερο από 30 χρόνια το 1/3 της γόνιμης επιφάνειας της γής θα γίνει τόσο τοξική που θα καταστεί άγονη. Αυτό φυσικά δεν σημαίνει τίποτα άλλο παρά το ότι κάποιοι θα πεινάσουν. Οι παράκτιες περιοχές, ακόμα και τα βάθη των θαλασσών δεν είναι απρόσβλητες από τη πλατειά διαδομένη μόλυνση. Οι κύκλοι του διοξειδίου του άνθρακος και του αζώτου απ' τους οποίους εξαρτάται η διατήρηση και η ανανέωση όλων των ζωντανών όντων, διαταράσσονται μακροπρόθεσμα σε σημείο ανεπανόρθωτης βλάβης. Το πιο εμφανές αποτέλεσμα αυτής της διατάραξης είναι η αλλοίωση των κλιματολογικών συνθηκών (φαινόμενο του "θερμοκηπίου"). Πάρα πέρα είναι η αχαλίνωτη διάδοση των ραδιενεργών καταλοίπων, των μακροβίων εντομοκτόνων, των καταλοίπων μολύβδου και χιλιάδων τοξικών ή "δυνάμει" τοξικών ουσιών στις τροφές, το νερό και τον αέρα· τα "αεροζόλ" που καταστρέφουν το λεπτό στρώμα Όζοντος που περιβάλλει τη γήϊνη ατμόσφαιρα και που προστατεύει τον άνθρωπο (και τη γη) από τις υπεριώδης ακτίνες που θεωρούνται εξαιρετικά καρκινογόνες· η επέκταση των πόλεων σε τεράστιες αστικές ζώνες· ο αυξανόμενος θόρυβος του περιβάλλοντος· οι εντάσεις και το άγχος που δημιουργεί ο συνωστισμός, η μαζική διαβίωση και η μαζική χειραγώγηση· οι τεράστιες συσσωρεύσεις σκουπιδιών, ακαθαρσιών και βιομηχανικών αποβλήτων· η συμφόρηση λεωφόρων και δρόμων απ' τη κυκλοφορία των οχημάτων· η αλόγιστη καταστροφή πολυτίμων πρώτων υλών και κύρια του ορυκτού πλούτου· το σημάδεμα του πλανήτη από κερδοσκόπους κτηματομεσίτες και γραφειοκράτες κατασκευής δρόμων· η εγκληματική καταστροφή σημαντικών βιότοπων (καλή ώρα ο Ακάμας) και η "όξινη" βροχή που καταστρέφει τεράστιες δασικές περιοχές (για να δείξουμε το πόσο σημαντικά είναι τα δάση στο κύκλο της ζωής, αρκεί να αναφέρουμε ότι μόνο τα δάση του Αμαζονίου στη λατινική Αμερική παράγουν το 1/3 του οξυγόνου στη γη).

.../3

Όλα αυτά και άλλα πολλά, έχουν προκαλέσει, μέσα σε διάστημα μιας γενιάς μόνο, μια ζημιά που ξεπερνάει τη ζημιά που προκάλεσαν χιλιάδες χρόνια ανθρώπινης διαβίωσης πάνω σ' αυτό το πλανήτη. Αν συνειδητοποιηθεί αυτός ο καταστροφικός ρυθμός, το να κάνουμε εικασίες αναφορικά με εκείνο που θα αντιμετωπίσει η επόμενη γενιά, ίσως και εμείς οι νεώτεροι, προκαλεί τρόμο.

"Οι οικολογικοί κίνδυνοι για την ανθρωπότητα,
τους οποίους μπορούμε τώρα να προβλέψουμε, πηγάζουν απ' τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της παραγωγής σε μια καταναλωτική κοινωνία. Απ' τη μια μεριά υπάρχει η ανεύθυνη τεχνολογία της, κι' απ' την άλλη, η έμφυτη τάση της να παραβιάζει κάθε λογικό όριο."

· ΑΛΑΝ ΡΟΜΠΕΡΤΣ
"Καταναλωτισμός και οικολογική κρίση"

Αν και εδώ στη Κύπρο, σαν γεωγραφικός χώρος δεν έχουμε ακόμη να αντιμετωπίσουμε σοβαρά οικολογικά προβλήματα, αυτό δεν σημαίνει ότι πρέπει να περιμένουμε να δημιουργηθούν για να αρχίσουμε να τα λαμβάνουμε υπ' όψιν. Μπορεί βέβαια να μην έχουμε να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα για παράδειγμα των πυρηνικών καταλοίπων ή του στεγαστικού και του υπερπληθυσμού, (κι' αυτό είναι το πλεονέκτημα μας σε σχέση με άλλες χώρες) αλλά άρχισε τελευταία να γίνεται αισθητή η μόλυνση κάποιων θαλάσσιων περιοχών, το τσιμέντο και η κακογουστιά έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος του Κυπριακού τοπίου (σε μερικές περιπτώσεις έφτασε να δημιουργήσει τα τέρατα της Λεμεσού, της Λευκωσίας και της Αγίας Νάπας), η ποιότητα των τροφίμων έχει υποβαθμιστεί σημαντικά τη τελευταία δεκαετία, περιοχές ολόκληρες έχουν μετατραπεί σε σκουπιδότοπους, παραλίες έχουν μετατραπεί σε "γκέττο λουομένων" με τις γνωστές πανάσχημες παράγκες, (περιπτώσεις Γκάβερνορς και Αη-Γιώρνη Αλαμάνου), πάρκα

.../4

και περιοχές πρασίνου έχουν εντελώς καταστραφεί (περίπτωση δασουδιού Λεμεσού). Από την άλλη είναι το αιώνιο πρόβλημα του νερού, της μόλυνσης μερικών υπογείων νερών στη περιοχή Λεμεσού, η περίφραξη της παραλίας από τους ξενοδόχους, το στρίμωγμα των κατοίκων σε πολυκατοικίες, το αυξανόμενο καυσαέριο, η τηλερύπανση των μέσων μαζικής επικοινωνίας που έχει υποκαταστήσει τις ανθρώπινες σχέσεις και το καθημερινό φαινόμενο της ηχορύπανσης. Εδώ παρένθετικά θέλουμε να διευκρινίσουμε ότι δεν αναφερόμαστε αποκλειστικά στο θόρυβο των μοτοσυκλετών των "νεαρών καμικάζι". Δεν έχουμε καμμιά διάθεση να καταντήσουμε ουραγοί του κράτους, της αστυνομίας και των κομμάτων, αναπαράγοντας το θέαμα του "κακού" αλλου και συμμετέχοντας σ' αυτή την απ' όλες τις μεριές υστερική επίθεση ενάντια σ' αυτό το κομμάτι της νεολαίας που της φόρτωσαν όλα τα στραβά και ανάποδα της τουριστικής μας βιτρίνας. Κι' όλα αυτά επειδή έτυχε να έχουν τη μοτοσυκλέτα - και το θόρυβο της - σαν διέξοδο τους στη καθημερινή σχιζοφρένεια και πλήξη της πόλης. Αναφερόμαστε στο θόρυβο των οχημάτων γενικά, των οικοδομών και των κομπρεσσέρ, στο θόρυβο στους χώρους εργασίας, στο θόρυβο που είναι αποτέλεσμα της διαβίωσης σε διαμερίσματα - κλουβιά που είναι τόσο κοντά το ένα με το άλλο που ούτε να βήξεις δεν μπορείς. Ο θόρυβος είναι προϊόν της ίδιας της πόλης σαν χώρος διαβίωσης και το πρόβλημα δεν λύνεται με την αστυνόμευση και καστολή. Γι' αυτό και είμαστε ενάντιοι σε οποιαδήποτε τέτοια προσπάθεια του κράτους και της αστυνομίας γνωρίζοντας ποιός είναι ο ρόλος τους στη διατήρηση της υπάρχχουσαν τάξης πραγμάτων.

Θεωρούμε ολ' αυτά και άλλα πολλά σαν περιβαλλοντολογικά προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί κύρια από τη συγκέντρωση και συμπίεση του πλυθησμού στις πόλεις και που είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη δομή του κοινωνικού συστήματος της μισθωτής εργασίας και της αλλοτρίωσης των ανθρωπίνων σχέσεων. Πιστεύουμε ότι ο ίδιος ο καπιταλισμός και η τεχνολογία του έχει δημιουργήσει αυτά τα τερατουργήματα. Οι επόμενοι στόχοι του είναι ακριβώς οι λιγοστές παρθένες περιοχές που έχουν απομείνει στο νησί όπως και οι τεράστιας σημασίας βιότοποι του Ακάμα και της Αλυκής της Λεμεσού.

.../5

Τι έχουμε να προτείνουμε;

" Το πρώτο μας καθήκον είναι να ανακαλύψουμε, διαμέσου μιας ανάλυσης της κοινωνίας, τις χαρακτηριστικές της τάσεις σε μια δοσμένη στιγμή της εξέλιξης της και να τις παρουσιάσουμε ξεκάθαρα: Υστερα, να ενεργήσουμε σύμφωνα μ' αυτές τις τάσεις στις σχέσεις μας με όλους όσους σκέφτονται σαν εμάς. Και τέλος, από σήμερα κιόλας να εργαστούμε για τη καταστροφή των θεσμών, καθώς επίσης και των προλήψεων που εμποδίζουν την ανάπτυξη αυτών των τάσεων"

ΠΕΤΡΟΣ ΚΡΟΠΟΤΚΙΝ

Μια κοινωνία οδηγημένη στον ακραίο μικροαστικό φιλοτομαρισμό και στο άκρατο καταναλωτικό μένος, ενθαρρύνει την απάθεια και τη παραίτηση από κάθε μορφή κοινωνικού αγώνα (ακόμα κι' απ' αυτό το λεγόμενο "εθνικοαπελευθερωτικό"). Η καπιταλιστική συσσώρευση που διέλυσε το παλιό εργατικό κίνημα και τις ιδεολογικές του συντεταγμένες, σπεύδει να εμπορευματικοποιήσει κάθε κοινωνική σχέση, να γραφειοκρατικοποιήσει τη δημόσια ζωή, και να κατακερματίσει την κάθε έκφανση της ανθρώπινης δραστηριότητας, δημιουργόντας τη λατρεία της εξειδίκευσης. Αυτή η διαδικασία έχει μπει σ' ένα ιδιαίτερα έντονο ρυθμό μετά την έκρηξη των αντιφάσεων της ιδεολογίας το 1974 μέσα στη προσπάθεια του Κυπριακού κράτους να επιβιώσει σαν τέτοιο. Ετσι τα άτομα, έχοντας αποδεχθεί τη φαινομενικότητα των πραγμάτων, αντανακλούν στις συνειδήσεις τους όλες τις διαστρεβλωμένες εικόνες που το θέαμα παράγει, καθιστώντας τους παθητικούς θεατές της ζωής.

.../6

Παρ' όλ' αυτά μερικοί απ' εμάς έχουμε σκεφθεί αυτά τα πράγματα αλλά αισθανόμαστε αδύναμοι να τα αλλάξουμε. Αποψη μας είναι ότι μόνο περνώντας στη πράξη, ατομική ή συλλογική (σίγουρα όχι μέσα από κομματικές και γραφειοκρατικές διαδικασίες) εξασφαλίζουμε το μέλλον αυτού του τόπου και σε τελευταία ανάλυση του πλανήτη ολόκληρου. Η εξουσία, η οποιαδήποτε εξουσία δεν σκοπεύει να κάνει τίποτα και θα αφήσει το τόπο σιγά-σιγά να καταστρέφεται στο όνομα της τουριστικής "ανάπτυξης", του "εθνικού" προβλήματος και του μεταπολεμικού οικονομικού "θαύματος". Γι' αυτό και δεν μπορούμε να ξεχωρίσουμε την οικολογία (στο στυλ "επιστροφή στη φύση"κλπ) από το υπόλοιπο κοινωνικό ζήτημα. Γι' αυτό και πιστεύουμε ότι το θέμα του Ακάμα έχει τοποθετηθεί σε λανθασμένη βάση. Για μας το πρόβλημα δεν είναι το αν η περιοχή θα ανακυρηχτεί "Εθνικό Πάρκο" ή "ρεζερβουάρ" αλλά το ότι πρέπει να σταματήσει κάθε καταστροφική επέμβαση πάνω στη φύση - και ειδικά σε τέτοιους σημαντικούς βιότοπους - είτε αυτή προέρχεται από τους στρατοκράτες της Μεγάλης Βρεττανίας που χρόνια τώρα κάνουν τις ασκήσεις τους στη περιοχή, είτε από τους διάφορους "γνήσιους Κυπρίους πατριώτες".

Σ' ένα "ουτοπικό" επίπεδο βέβαια, αυτό που σε γενικές γραμμες θέλουμε είναι να ζήσουμε - και όχι απλά να επιβιώνουμε στα κάτεργα της μισθωτής εργασίας και της ανίας - σε αρμονία με τον εαυτό μας, τους άλλους και τη φύση, μέσα σε συνθήκες σεβασμού της ατομικής ιδιομορφίας, αλληλοκατανόησης και ανθρωπιάς, σε μια αποκεντρωμένη και αυτοδιευθυνόμενη κοινωνία, όπου η ιδιοκτησία, το κράτος και οι στρατοί δεν θα έχουν θέση. Οπου καμμιά μορφή εξουσίας, ιεραρχίας, κυριαρχίας και εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο δεν θα υπάρχει. Οπου η τεχνολογία θα λειτουργεί σαν μέσο απελευθέρωσης του ανθρώπου και όχι σαν μέσο υποταγής του. Οπου οι άνθρωποι θα αποφασίζουν μέσα από κοινοτικές, συνοικιακές, εργασιακές, πολιτιστικές κ.α. γενικές συνελεύσεις με άμεση δημοκρατία για τη τύχη τους. Οσο φανταχτερά και παλαβά κι' αν ακούγονται όλα αυτά, άλλο τόσο αποτελούν για μας τη μοναδική αλήθεια, χωρίς όμως να καταντούν μια στάσιμη, αμετάβλητη και δογματική ιδεολογία. Στη πραγματικότητα δεν αποτελούν ούτε καν ιδεολογία μιας κι' αυτή αποτελεί τη ψευδή συνείδηση του ανθρώπου.

.../7

("Σκότωσε την ιδεολογία αντί να τη φοράς καπέλλο"). Είναι απλά οι επιθυμίες μας σήμερα και απ' αυτές παίρνουμε τις κατευθύνσεις μας για τη ζωή.

"Σε μια εποχή τέτοιας αστάθειας κάθε δεκαετία συντομεύει μια γενιά αλλαγής κάτω από σταθερές συνθήκες. Θα πρέπει να κοιτάξουμε ακόμα μακρύτερα, στον αιώνα που έρχεται. Δεν μπορούμε να είμαστε υπερβολικά φειδωλοί στην αποδέσμευση της ανθρώπινης φαντασίας"

ΜΑΡΡΑΙΗ ΜΠΟΥΚΤΣΙΝ
"Παρατηρήσεις πάνω στο "κλασσικό" αναρχισμό και τη σύγχρονη οικολογία"

Τώρα, για να επιστρέψουμε από το ταξείδι επιστημονικής φαντασίας στη πραγματικότητα, γνωρίζουμε όλοι πολύ καλά ότι η Κύπρος άρχισε να χάνει τη τουριστική της "ατραξιόν" που είναι η φυσική της ομορφιά και ότι κανένας δεν ενθουσιάζεται μ' αυτήν την ιδέα. Πολύ περισσότερο το κεφάλαιο και το κράτος του που έχουν να χάσουν πολύ περισσότερα από το φτωχό μικροϊδιοκτήτη γης που περιμένει πως και πως να πάει νερό και ηλεκτρισμός στο χωράφι για να κτίσει κι' αυτός κανένα "πάνκαλλο". Δεν έχουμε καμμιά αμφιβολία ότι το Κράτος και το Κεφάλαιο, αφού έκαναν ό,τι έκαναν θα τρέξουν στη συνέχεια να ενεργήσουν - στο μέτρο που τους συμφέρει - προς τη κατεύθυνση της πρόληψης (βλ. αστυνόμευσης). Μια μέθοδος πολύ διαφορετική από τη δική μας και που έρχεται σε πλήρη αντίθεση μ' αυτά που εμείς οι ελευθεριακοί πιστεύουμε. Το φαινόμενο πάντως (της πρόληψης) έχει πάρει παγκόσμιο χαρακτήρα και είναι ακριβώς εδώ που τα λόγια του Ιβάν Ιλλιτς, ενός από τους καταλληλότερους στοχαστές κοινωνιολογίας αληθεύουν:

"Τα πιθανά σενάρια για το μέλλο της ανθρωπότητας είναι δύο: Η μια κοινωνία που θα διοικείται από οικολό-

λόγους μηχανικούς και τεχνοκράτες και
που θα ελέγχεται από ιεραρχημένους
συγκεντρωτικούς οργανισμούς, αυτό
που ονομάζεται ο τεχνο-φασιστικός
δρόμος, η αυτόνομες ομάδες που
θα ελέγχουν την ίδια τους τη ζωή για
να διαφυλάξουν τον οικολογικό αντί-
ποδα που είναι απαραίτητος στη ζωή:
είναι η κοινωνία των συνδαιτημόνων."

Πιστεύουμε ότι βρισκόμαστε ήδη στο δρόμο προς το τεχνο-φασισμό, σε μια εποχή όπου η κοινωνία του πετρελαίου αργοπεθαίνει και όπου η πληροφορική, η γενετική, η ηλετρονική και πυρηνική τεχνολογία βρίσκονται στα πρώτα τους βήματα. Δεν ελπίζουμε σε καμμιά νομοτέλεια του στυλ "έτσι κι' αλλοιώς η γη θα γίνει κόκκινη", ούτε έχουμε κλείσει την εξέλιξη του κόσμου στους τρεις τόμους του "Κεφαλαίου". Δεν περιμένουμε καμμιά επανάσταση να ξεπροβάλλει σαν ο από μηχανής θεός, για να ζήσουμε στο αόριστο "αύριο". Η μόνη λύση για μιας είναι να ξαναπάρουμε εδώ και τώρα τις τύχες μας στα χέρια μας και να μην την αφήνουμε σε άλλους είτε αυτοί ονομάζονται κράτος. Επιχειρήσεις, εκκλησία, είτε σχολεία, κόμματα κλπ.

Μ' αυτά τα δεδομένα, και έχοντας ξεπεράσει τη ψευδαίσθηση ότι το κράτος σαν τέτοιο μπορεί (και στη πραγματικότητα δεν θέλει) να δώσει μια οποιαδήποτε ουσιαστική λύση σ' αυτό το πιο σημαντικό πρόβλημα της εποχής μας: της διατήρησης δηλαδή της ισορροπίας στη φύση, πιστεύουμε ότι η αναγκαιότητα της επανοικειοποίησης της υπευθυνότητας είναι περισσότερο από ποτέ ζωτική.

Το θέμα του Ακάμα δεν θα πρέπει λοιπόν να γίνει αυτοσκοπός, (αν και παραμένει σήμερα το σημείο αιχμής του προβλήματος), αλλά να αποτελέσει την αρχή μιας συζήτησης και πραχτικής προς τη κατεύθυνση της αντιεξουσιαστικής οικολογίας, με στόχο μια κοινωνία χωρίς δούλους και αφέντες.

- Ας αναλάβει λοιπόν ο καθένας τις ευθύνες του

.../9

- Να μην επιτρέψουμε να μετατραπεί ο Ακάμας σε νέα Λεμεσό ή Αγία Νάπα αλλά ούτε και να παραμείνει σαν πεδίο βολής των στρατοκρατών της Μεγάλης Βρεττανίας.

- ΑΝ ΔΕΝ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΟΥΜΕ ΤΟ ΑΔΥΝΑΤΟ ΘΑ ΒΡΕΘΟΥΜΕ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΟΙ ΜΕ ΤΟ ΑΔΙΑΝΟΗΤΟ

Αντιεξουσιαστές Λεμεσού
γνήσιοι απόγονοι των εξοντομένων
αγριόχοιρων του Ακάμα.